

4

PROPOSITIONES

*tres, piè, perspicuè, & bre-
viter tractatæ.*

1. *Qui donantur à Deo fide iustificante, non possunt eam penitus amittere.*
2. *Verè fidelis, ex fide, certus est remissionis creatorum suorum.*
3. *Christus mortuus est efficaciter pro solis electis, ergò non pro singulis hominibus.*

Addita est propositio consolationis plenissima,
piè & perspicuè tractata: vid.

*Qui dei Maiestatem gravissimè offenderunt,
non debent de misericordia dei desperare.*

Authore Roberto Some.

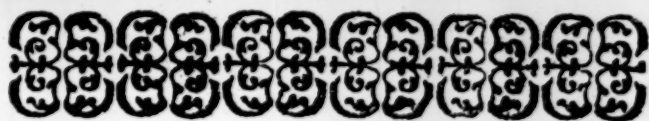

CANTABRIGIÆ

Ex officina Ioannis Legat, celeberrimæ Aca-
demia Typographi. 1596.

51222913

Qui donantur à Deo fide iusti-
ficante, non possunt eam penitus amittere.

RATIONES.

I *Excitiam cum ipsis sc-*
elus perpetuum, quod
non discedam ab ipsis,
& timorem mei ponam
in cordibus ipsorum, ut
non recedant à me. Ier.
32. 40. scil: defectione,
quæ omnem Dei timo-

rem excitiat. Argumentum est huiusmodi.
Deus promittit se daturum suis perseverantiam
in bono: ergò perseverabunt in bono, & per
consequens, non possunt fidem iustifican-
tem penitus amittere. Antecedens patet in Ieremias
loco suprà citato: Argumentum sequitur, nisi
æternum Deum mendacij velimus convincere:
quod sine blasphemia ne cogitare quidem pos-
sumus. *Fidelis est qui vocavit vos, qui & faci-*
et. 1. Thess. 5. 24.

2 *Fides vincit mundum*, 1. Ioh. 5. 4. ergo non potest vinci, & per consequens non potest penitus amitti.

Per *fidem* intelligit vivam Christi apprehensionem. nam alioqui fides hoc non præstat, sed is, quem fide apprehendimus, nimirum Iesus Christus.

Per *mundum* intelligit cupiditates mundi, quibus scilicet mundus indulget.

3 *Fides* (iustificans) *extinguit omnia ignita iacula Satanae*, Eph. 6. 14. ergo non potest extinguui.

Fides iustificans est certa in Deum fiducia, applicans sibi meritum Christi.

Per *ignita iacula*, intelligit tentationes carnis, mundi, Satanae.

4 *Quis iustificavit, glorificavit*, Rom. 8. 30. in hac vita, quoad primitias glorificationis: ergo fides iustificans non potest in totum amitti.

Primitiae glorificationis sunt pax conscientiae, & gaudium in Spiritu sancto.

5 *Dona & vocatio Dei sunt ἀμετάλητα*, Rom. 11. 29. ergo quem Deus semel diligit, semper diligit, Ioh. 13. 1. & qui spiritu sanctificationis semel, semper est imbutus: alioqui decretum Dei de suis servandis non esset firmum, quod sine blasphemia ne cogitare quidem possumus.

Spiri-

5
Spiritus sanctificantem habent, quorum
impii affectus & reprimuntur, & renovantur.

6 *Quisquis ex Deo genitus est, non peccat*, 1. Ioh. 5. 18. ergo fidem in totum non amittit. Sensus Apostoli est, renatum non peccare aut totaliter, aut finaliter. Non totaliter, nam semper retinet aliqua dona. Non finaliter, nam malignus non tangit eum, 1. Ioh. 5. 18. scilicet lethali vulnerare. Clypeus fidei potest sauciari, sed non perforari.

7 *Verbum Dei* (quo regeniti sumus) *est semen immortale*, 1. Pet. 1. 23. id est, in iustificatis nunquam emoritur. Refert ignem multis cineribus obiectum, qui postea erumpit in flammam; refert navis anchoram, quæ in fundum maris demissa, vento & fluctibus operta, & oppressa videtur, sed tamen manet; refert arbo-rem, cuius radix vivit, etsi fructus quandoque lateant.

8 *Si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum*, 1. Ioh. 2. 19. id est, fidem non amisissent, nec à professione fidei penitus defecissent. Christi milites mori possunt, vinci non possunt. Cipr. l. 1. epist. 1. Armatura gravis fractionem aliquam ex irapressionem potest recipere, sed non potest perforari. *Septies cadit iustus & resurgit*, Prov. 24. 16. si cadit, quomodo iustus; si iustus

4

stus quomodo cadit: sed *Iusti vocabulum non amittit, qui per pœnitentiam semper resurgit.* Hieron. lib. 2. epist. 10. ad Rusticum. Dicitur perseverare vsque in finem, qui licet interdum cadat, tamen resurgit, & in fine fidelis invenitur. Bellar. controvers. 3. de Rom. Pontif. lib. 4. c. 3.

9 *Iustificati, sunt Christi oves, sponsa.* Oves, ergo etsi errent, ad caulas reducentur. Sponsa, ergo non est futurum sempiternum divortium: sed esset divortium sempiternum, si peccatis iustificatorum fides in totum amitteretur. fateor vnumquemque renatorum verè & posse & debere cum Davide dicere, *ego stultus, nec cognovi; quasi iumentum fui apud te,* Plal. 73. 22. sed oportet addere cum regio propheta, *ego semper tecum fui*, id est sub tua custodia tanquam annulo signatorio; *tenuisti manum dextram meam.* v. 23. scilicet, ne prorsus exciderem.

10 In iis qui lethargo laborant, & in ebriis impediuntur animæ facultates, sed anima ipsa non tollitur. Incredulitas non regnat in piorum cordibus, sed foris oppugnat. *Aqua* (id est, efficax gratia Spiritus sancti) *quam ego dabo ei* (id est iustificato) *fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Christus ad Samaritidem. Ioh. 4. 14. Si Spiritus sanctus sit scatebra perpetuò fluens, non est periculum vt exarescant, qui spirituali
gratia

gratia renovati sunt. si non exarescunt, certum est fidem iustificantem non esse in iustificatis extinctam.

II Apostolus Petrus scribit. *Verè renatos custodiri virtute Dei per fidem in salutem*, 1. Pet. 1.5. Si custodiuntur per fidem in salutem, custoditur in iis fides (iustificans) per quam in salutem custodiuntur, & per consequens non possunt fidem iustificantem penitus amittere.

Ionæ peccatum erat magnum, Ion. 1. & 4. c. sanctitatem omnem videbatur exuisse. fides eius erat consopita, & passa aliquod ad tempus deliquium; sed refulsit instar solis ex atra nube, & contra quælibet onera instar palmæ se attollebat.

Petrus turpissimè lapsus est. Christum impudenter negabat, per fidem deserebat, Matth. 26. quum alterum, penè vtrunque pedem in inferis posuisset, Spiritus scintillæ mirificæ se exerebant. Petrus brevi tempore concutiebatur, sed non vincebatur. Etsi folia abiecit spiritus invadentis, radix tamen vixit, vt præclare Theophilac. in Luc. cap. 22. nec defecit fides Petri. Augustinus inimicum gratiæ his verbis compellat: *An audebis dicere, etiam rogante Christo, ne deficeret fides Petri, defecturam fuisse, si Petrus eam deficere voluisset, hoc est, si eam usq; in finem perseve-*

*severare noluiſſet? quaſi aliud Petrus ullo modo
vellet, quam pro illo Chriſtus rogaret ut vellet.
Nam quis ignorat tunc fuiſſe perituram fidem
Petri, ſi ea quæ fidelis erat, voluntas ipſa deſce-
ret: & permanſuram, ſi eadem voluntas mane-
ret: ſed quia præparatur voluntas à domino, idcirco
pro illo non poſſet eſſe inanis oratio. Quando ro-
gavit ergo ne fides eius deſcideret, quid aliud roga-
vit, niſi ut haberet in fide liberrimam, fortiſ-
ſimam, invictiſſimam, perſeverantiſſimam
voluntatem? de Corrept. & Gr. cap. 8.*

David erat adulter, homicida, proditor ex-
ercitus Dei; per totum ſerè annum, nulla pecca-
ti ſui conſcientia tangebatur; fides eius videba-
tur radicitus evulſa, ſed gratia Dei non erat ex-
tinctæ in Davide. nam carbo vivus in cineribus
latebat; alioqui, ad Nathanis vocem 2. Sam. 12.
non reſipuiſſet, ſed in peccatis computruiſſet.

Queſtio.

An David, cum in gravia peccata incidiſſet, e-
rat penitus exutus omnibus donis ſpiritus
ſanctificantis?

Reſponſio. Non.

Rationes.

1 Si David, & c. erat penitus exutus omnibus
donis ſpiritus ſanctificantis, teſtimonium ſpiri-
tus ſancti de Davide eſſet falſiſſimum: quod
non

non licet cuiquam affirmare. Verba textus sunt apertissima: *fecit David quod rectum erat in oculis Iehovæ, neque declinavit ab ullo eorum, quæ præceperat ei cunctis diebus vitæ suæ, præterquam in re Vriæ Hitthai.* 1. Reg. 15. 5. Si David placuit Deo cunctis diebus vitæ suæ in omni re præterquam in re Vriæ, necessario sequitur spiritum sanctificantem non fuisse vnquam in Davide extinctum.

2 Si Davidis fides, &c. erat penitus extincta, necessario sequitur, nihil interesse inter particularem lapsum & vniuersalem apostasiam: quo nihil dici potest absurdus.

3 Si Davidis fides, &c. erat extincta, & post Nathanis prophetæ vocem iterum accepit *de Novo initia* spiritus sanctificantis, necessario sequitur Davidem fuisse bis renatum: ergò posse verè fidelem non semel sed sæpè renasci, & per consequens baptismum, qui est lavacrum regenerationis, posse iterari, quod est Anabaptisticum.

4 Divus Augustinus, cui libentissimè assentior, scribit Davidem, *Spiritum rectum curruasse & distortisse peccando.* in psal. 51. Ornatisimus pater non scribit spiritum rectum in Davide fuisse extinctum.

Obiectio.

Quidam credunt ad tempus, Luc. 8. 13. Ergo fides iustificans potest in totum amitti, ut Rhemenſes diſputant.

Reſpon. Argumentum non ſequitur.

Ratio.

Chriſtus loquitur de terra petroſa, in qua ſemen verbi non agit radices, verſ. 13. non loquitur de terra bona, quæ retinet ſemen verbi; de qua terra bona, Chriſtus diſertiſſimè loquitur verſ. 15. *Quod in bonam terram, ij ſunt qui in corde honeſto ac bono, audientes verbum retinent, & fructum adferunt in patientia.*

Obiectio.

Impoſſibile eſt, ut qui ſemel fuerint illuminati, guſtaverintq̃, donum caleſte, & participes facti fuerint ſpiritus ſancti, guſtaverintq̃, bonum Dei verbum, ac virtutes futuri ſæculi, ſi prolabantur, ut denuò renouentur per penitentiam. Hebr. 6. verſ. 4, 5, 6. Ergo fides iustificans potest penitus amitti.

Reſpon. Argumentum non ſequitur.

Ratio.

Paulus loquitur de iis, qui guſtarunt bonum Dei verbum, non de iuſtificatis qui illud & exceperunt & concøxerunt. Præterea loquitur de univerſali lapſu, id eſt de

universali defectione ab evangelio Christi, quod prius amplexi erant; cuiusmodi peccatum in reprobos tantum cadit. non loquitur de particulari lapsu, à quo Noe, Lot, Aaron, Daniel, David, Petrus, Barnabas, &c. qui rara sanctitate pollebant, non erant immunes. Denique, loquitur de iis qui non possunt renovari per poenitentiam, ergo non de verè sanctificatis qui certissimè resurgunt.

Oves mea vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me; & ego vitam aeternam do eis, & non peribunt in aeternum, & non rapiet eas qui squamè manu mea. Christus. Ioh. 10. vers. 27, 28.

*Verè fidelis , ex fide, certus est
remissionis peccatorum suorum.*

PApistæ docent verè fidelem posse & debere credere remissionem peccatorum, sed non suorum. Sic Bellarminus, Stapletonus, Duræus, Concilium Tridentinum, & tota Papistarū schola. Argumenta quibus vtuntur, sunt ineptissima. Spiritus sancti schola aliter sentit, & apertè docet, verè fidelem, ex fide (scilicet iustificante) certum esse remissionis peccatorum suorum. Vt hæc dei veritas apertè constet, vtat validissimis argumentis, è sacra pagina petitis.

Rima ratio, est vox Iesu Christi ad Paulum, commemorata ab ipso Paulo coram rege Agrippa, his verbis: *Ad hoc apparui tibi, vt designarem te ministrum ac testem, eruens te ex populo (scilicet Iudeorum) & gentibus, vt aperias oculos eorum, vt accipiant remissionem peccatorum, πίστην τῆς ἐμῆς, per fidem quæ est in me.*

me. Act. 26. 16, 17, 18. Argumentum est huius-
modi: verè fideles accipiunt remissionem pec-
catorum per fidem in Christum, ergo ex fide
certi sunt peccata sua esse sibi remissa. Antece-
dens patet in verbis Iesu Christi suprà citatis:
Argumentum sequitur necessario, nisi velimus
dicere eum qui à Christo accipit remissionem
peccatorum suorum, non esse certum remissio-
nis peccatorum suorum: quo nihil dici potest
absurdus. Iesu Christo ecclesiæ sponso, suffra-
gantur Apostoli Petrus & Paulus, amici sponsi.
Divus Petrus Cæsareæ ita est loquutus. Huic (i.
Iesu Christo) omnes propheta testimonium
dant, remissionem peccatorum accipere per no-
men eius, πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν, omnem cre-
dentem in eum. Act. 10. 43. Apostolus dicit om-
nem credentem (loquitur numero singulari) ac-
cipere remissionem peccatorum, ergo per con-
sequens, esse certum remissionis peccatorum su-
orum. Divus Paulus Antiochiæ hæc verba ha-
buit: notum sit vobis, viri, fratres, quod per hunc
(scilicet Iesum Christum) vobis remissio pecca-
torum annuntiatur, & ab omnibus (scilicet pec-
catis) à quibus non potuistis in lege Moysis (i. per
legis ceremonias) iustificari (i. absolvi aut libe-
rari) in hoc (i. per hunc Iesum Christum) πᾶς ὁ
πιστεύων, omnis credens (Paulus utitur numero
singul-

singulari) *iustificatur* (i. absoluitur aut liberatur. Act. 13. 39. Paulus dicit omnem credentem à peccatis absolvi, ergo necessario sequitur vel è fidelem esse certum remissionis peccatorum suorum.

Secunda ratio est Pauli ad Romanos, *Iustificati fide, pacem habemus erga deum*. Rom. 5. 1. per *pacem* Rhemenſes paſſiſtæ intelligunt firmam animi tranquillitatem: at nullam eſſe ſolidam tranquillitatem ſine remiſſione peccatorum eſt certo certius. Præterea, quæ tranquillitas animi in hæſitante eſſe poteſt? Iacobus Apoſtolus ſcribit, *hæſitantem referre fluctum maris vento agitatum*: Iac. 1. 6. Argumentum meum eſt huiusmodi: fide iuſtificatus, pacem habet erga deum, id eſt, firmam animi tranquillitatem, ergo certus eſt eiſdem. Rhemenſes ſcribunt fide iuſtificatos pacem habere erga deum, ſed ſpe, non fide. Sed, pace Rhemenſium, inviti tueniur partes noſtras: ſi enim ſpe pacem erga deum habemus, certò habemus: nam ſpes, ſecundum paſſiſtas, certa eſt. Præterea, ſi fidelis eſt ſpe certus remiſſionis peccatorum ſuorum, vt paſſiſtæ fatentur, neceſſe eſt vt fide certus ſit: nam ſpes ideò certa eſt, quia eſt filia fidei, i. naſcitur ex fide: quæ fides, certis dei promiſſionibus nititur.

Tertia ratio eſt vox prophætæ Davidis Dei
maie.

maiestatem ita compellantis: *Dixi, confitebor ad-
versum me praevaricationes meas Iehova: &
tu remisisti iniquitatem peccati mei.* psal. 32. 5.
Argumentum meum est huiusmodi: Dauid e-
rat certus remissionis peccatorum suorum, er-
go unusquisq; verè fidelis similiter. Antecedens
patet his verbis: tu domine remisisti iniquitatem
peccati mei. Argumentum validissimè proba-
tur à regio propheta, vers. 6. *Propterea* (.i. quia
tam facile mihi ignovisti) *orabit ad te* (scilicet
pro ipsa venia peccatorum, sic Augustinus) *om-
nis bonus, tempore inveniendi*, .i. tempore gra-
tiae. Eleganter ergo Augustinus in hunc psalmū
Davidis. *Inde*, inquit, *orabit ad te omnis homo,*
*quia dimisisti peccata: nam si non dimitteres pec-
cata,* (scilicet humiliter, & ex animo eorum ve-
niam petenti) *non esset homo qui ad te oraret.*
Huc accedit quod primo versu psalmi huius 32.
*David beatum pronunciet, cui transgressio re-
missa est, & cuius peccatum tectum est.* Si felix
est, felicitatem suam sentiat, necesse est: nam est
infelix felicitas, felicem esse sine felicitatis sen-
su. Si sentiat felicitatem, fieri non potest, vt de ea
dubitet. nam felicitatem sentire, & de ea dubita-
re, manifestam contradictionem implicat. Sunt
ista sole clariora: ipsi papistae facilè videre pos-
sent, nisi ipsa caecitate essent caeciores.

Quarta ratio, est vox Apostoli Pauli celebrantis immensam erga se dei bonitatem: *eram blasphemus & persecutor, sed mei misertus est.* 1. Tim. 1. 13. Argumentum meum est huiusmodi: Paulus erat certus remissionis peccatorum suorum, ergo unusquisque verè fidelis, similiter. Antecedens patet in verbis supracitatis. Argumentum probatur apertissimè ab Apostolo his verbis. *Ideo misertus est mei ut in me primo ostenderet Iesus Christus omnem clementiam, ut essem exemplo ijs qui credituri sunt illi in vitam aeternam,* v. 16. Divus Paulus extendit hanc divitem dei gratiam ad unumquemque, verè fideliem: quomodo ergò audet aliquis papista eam restringere? Perinde est ac si Apostolus dixisset (Anselmo olim Cantuariensi Archiepiscopo, interprete) neminem iam posse de venia peccatorum quorumcunque desperare, quum Paulus tantorum scelerum indulgentiam acceperit, sed unumquemque peccatorem debere sibi dicere: *Si Saulus sanctus est, ego quare despero? sit anto medicotam desperatus eger sanatus est ego vulneribus meis illas, (i. Christi) manus non aptabo?* Hæc Anselmus. Sed quomodo, quaeso, aptantur Christi manus animi vulneribus? responsio facilis est, aptari & applicari manu animæ; manus autem animæ, fides est: nam apprehendit

& recipit Christum & Christi merita.

Quinta ratio ducitur à sacramento cœnæ domini: Christus in cœna sua exhibet unicuique verè fideli certum remissionis peccatorum sigillum: ergò, qui negat posse & debere verè fidem certò credere peccata sibi propter Christum esse remissa, abolet, quantum in ipso est, verum ysum cœnæ domini, & arguit Christum ipsum mendacij aut imposturæ. Quæ impietas, est peccatum, non levi aliquo, sed gravissimo supplicio dignum.

Sexta & vltima ratio, est articulus Symboli Apostolici, *credo remissionem peccatorum*, i. deum non tantum remittere peccata in genere, vt papistæ docent, sed propter Christum, unicuique verè fideli, individualiter, vt ita dicam, ignoscere. nisi hic esset verus sensus huius articuli, *credo remissionem peccatorum*, quomodo verum esset, gratiam salutis fide recipi, & *Christum per fidem in cordibus nostris habitare*, vt Paulus docet, Eph. 3. & August. epistola 6. ad Italicam viduam: & *iustum fide sua vivere*: nam sine certitudine remissionis peccatorum nostrorum, nulla est vita spiritualis.

Obiectio Bellarmini, controvers. 3.

de summo Pont. l. 3. c. 23.

Nescit homo utrum amore an odio dignus sit. Eccles. c. 9. v. 1. Ergo, verè fidelis, ex fide, non est certus remissionis peccatorum suorum.

Responsio.

Hoc argumentum Bellarmini, ab omnibus papistis est usurpatum: sed est æquè validum ac resticula de arena. Sensus antecedentis est, ipso Salomone interprete, non posse statui ex eventibus externis in hac vita, quemnam deus vel amet vel oderit: eò quòd universa æquè eveniant iusto, ac impio, quoad res externas. Quænam ergo est hæc consecutio; nescit homo (scil: quoad res externas in hac vita) utrum amore an odio dignus sit: ergo, verè fidelis, ex fide (cui fidei tribuuntur, *πληροφορία, παρηγορία, τιποίνσις*, quæ certam & firmam fiduciam significant) non est certus remissionis peccatorum suorum. Qui pulverem theologicum vel leviter attigit, videt hoc Bellarmini argumentum esse planè vitreum, id est, subtilitate lucere, sed vanitate frangi.

Christus mortuus est efficaciter

pro solis electis, ergo non pro singulis hominibus. *Sensus est, mortis Christi effectum non in singulis hominibus, sed in solis electis reperiri.*

Rationes.

Prima ratio, est vox celestis Angeli ad Iosephum ante Christum natum: *Ipse servabit populum suum à peccatis eorum, Math. 1. 21.* Angelus non dicit, *Servabit singulos*, sed *populum suum*:

scilicet quem *πρότερον*, præcognovit, Rom. 11. 2. id est, ad vitam prædestinavit. *August. de bono per se ver. cap. 18.*

Secunda ratio, est vox Christi sponsi Ecclesiæ: *Animam me ampono pro ovibus, Ioh. 10. 15.* id est, solis electis: ergo non pro singulis. Per *oves* non esse singulos intelligendos, Christus probat his verbis: *Vos non creditis: non enim est-*

is ex ovibus meis, Ioh. 10. 26.

Tertia ratio, est vox Christi: *Ego pro ijs rogo: non pro mundo rogo, sed pro ijs, quos dedisti mihi: qui a tui sunt.* Ioh. 17. 9. Argumentum potest ita contexti: Christus non intercedit pro singulis: ergo non est mortuus efficaciter pro singulis. Antecedens patet versu supra citato, & Hebr. 7. 25. Argumentum sequitur: nam partes sacerdoti Christi, quæ sunt sacrificium Christi, & perpetua intercessio, non possunt à se invicem divelli, quoad nos. Hoc patet disertissimè apud Paulum: *Quis intentabit crimina adversus electos Dei? Christus mortuus est, interpellat pro nobis.* Rom. 8. 33, 34. Similis locus, 1. Ioh. 2. 1, 2. Verè ergo Augustinus: *In celo interpellat pro te, qui in terra pro te mortuus est.*

Quarta ratio, est vox Christi: *Hoc (scilicet poculum) est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum.* Math. 26. 28. Christus dicit, *effunditur pro multis, non pro singulis.*

Quinta ratio, est vox sponsæ Christi, id est ecclesiæ, celebrantis maritum & regem suum cantico novo: *Dignus es qui accipias librum, & aperias eius sigilla: quoniam occisus es, & redemisti nos deo, per sanguinè tuum, ex omni tribu & lingua & populo, & natione.* Apoc. 5. 9. non dicit,

dicit, *singulos in omni tribu, &c.* Si redemptio per Christi sanguinem parata, ad singulos pertinisset, ecclesia ita cecinisset: Redemisti singulos Deo per sanguinem tuum.

Sexta ratio, est Pauli Apostoli, qui erat fidelis Christi servus, & clarissimum ecclesiae lumen. *Per unius* (scilicet Christi) *obedientiam, iusti constituentur* (non singuli, sed) *οἱ πολλοί, multi.* Rom. 5. 19. Nempe ij, qui Christo tanquam stirpi fuerint insiti. Et alibi; *Christus semel oblatus est, ut multorum* (id est, Electorum) *peccata tolleretur.* Hebr. 9. 28. Apostolus dicit *multorum*, non *singulorum*.

Septima ratio, est eiusdem Apostoli: *In quo* (scilicet Christo) *habemus redemptionem per sanguinem ipsius, remissionem peccatorum,* Coloss. 1. 14. Argumentum est eiusmodi. Remissio peccatorum pertinet non ad singulos, sed ad solos electos: ergo, Redemptio per Christum pertinet non ad singulos, sed ad solos electos. Antecedens patet, Coloss. 1. 14. in quo versu, Apostolus loquitur de solis electis. Argumentum sequitur: Nam habere redemptionem, Paulo interprete, est, habere remissionem peccatorum.

Octava ratio. Qui non acquiescunt in sanctissima voce coelestis Angeli, Christi sponsi, Ecclesiae sponsae, & Pauli Apostoli, discant velim

is ex ovibus meis, Ioh. 10. 26.

Tertia ratio, est vox Christi: *Ego pro ijs rogo: non pro mundo rogo, sed pro ijs, quos dedisti mihi: quia tui sunt.* Ioh. 17. 9. Argumentum potest ita contexi: Christus non intercedit pro singulis: ergo non est mortuus efficaciter pro singulis. Antecedens patet versu supra citato, & Hebr. 7. 25. Argumentum sequitur: nam partes sacerdotii Christi, quæ sunt sacrificium Christi, & perpetua intercessio, non possunt à se invicem divelli, quoad nos. Hoc patet disertissime apud Paulum: *Quis intentabit crimina ad ver sus electos Dei? Christus mortuus est, interpellat pro nobis.* Rom. 8. 33, 34. Similis locus, 1. Ioh. 2. 1, 2. Verè ergo Augustinus: *In cælo interpellat pro te, qui in terra pro te mortuus est.*

Quarta ratio, est vox Christi: *Hoc (scilicet poculum) est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum.* Math. 26. 28. Christus dicit, *effunditur pro multis, non pro singulis.*

Quinta ratio, est vox sponsæ Christi, id est ecclesiæ, celebrantis maritum & regem suum cantico novo: *Dignus es qui accipias librum, & aperiās eius sigilla: quoniam occisus es, & redemisti nos deo, per sanguinē tuum, ex omni tribu & lingua & populo, & natione.* Apoc. 5. 9. non dicit,

dicit, *singulos in omni tribu, &c.* Si redemptio per Christi sanguinem parta, ad singulos pertinisset, ecclesia ita cecinisset: Redemisti singulos Deo per sanguinem tuum.

Sexta ratio, est Pauli Apostoli, qui erat fidelis Christi servus, & clarissimum ecclesiæ lumen. *Per unius* (scilicet Christi) *obedientiam, iusti constituentur* (non singuli, sed) *οἱ πολλοί, multi.* Rom. 5. 19. Nempe ij, qui Christo tanquam stirpi fuerint insiti. Et alibi; *Christus semel oblatus est, ut multorum* (id est, Electorum) *peccata tolleret.* Hebr. 9. 28. Apostolus dicit *multorum*, non *singulorum*.

Septima ratio, est eiusdem Apostoli: *In quo* (scilicet Christo) *habemus redemptionem per sanguinem ipsius, remissionem peccatorum,* Coloss. 1. 14. Argumentum est eiusmodi. Remissio peccatorum pertinet non ad singulos, sed ad solos electos: ergo, Redemptio per Christum pertinet non ad singulos, sed ad solos electos. Antecedens patet, Coloss. 1. 14. in quo versu, Apostolus loquitur de solis electis. Argumentum sequitur: Nam habere redemptionem, Paulo interprete, est, habere remissionem peccatorum.

Octava ratio. Qui non acquiescunt in sanctissima voce coelestis Angeli, Christi sponsi, Ecclesiæ sponsæ, & Pauli Apostoli, discant velim

à *Caïpha* pontifice max. qui instinctu Dei, tanquam *Balaamus* alter, loquutus est. De quo *Caïpha Iohannes evangelista* scribit c. ii. v. 49. 50. 51. 52. Sensus est, filios dei dispersos (id est, electos ubicunq; aut quomodocunq; in Iudaismo, aut Paganismo demersos) per Christi mortem, in vnum (scilicet ovile) congregandos: id est, vt verbo foris, spiritu intus efficaciter vocati, eiusdem patris filii, eiusdem corporis membra efficerentur.

Ex diviti aliorum penu plura depromi possent; sed instar mille, Spiritus sancti calculus, & hoc testium satis est, aut nihil satis est.

Obiectio.

In Christo omnes vivificabuntur. 1. Cor. 15. 22. ergo Christus mortuus est efficaciter pro singulis, & per consequens, non pro solis electis.

Responsio.

Argumentum non sequitur. Si per vocabula (*omnes vivificabuntur*) intelligant generalem resurrectionem: Concedo, singulos & electos & reprobos resurrecturos. Dan. 12. 2. Ioh. 5. 28. 29. Apoc. 20. 13. Si voces istas (*omnes vivificabuntur*) ita interpretentur, id est, singuli aternam salutem consequentur, Pauli verbis vim faciunt, & voce Christi Iudicis refutantur: *Discedite à me maledicti in ignem aeternum.* Math. 25. 41.

Au-

Aurea est Augustini sententia: Sicut ille homo (scilicet primus Adam) delicto suo vitiauit posteritatem suam, sic ille Deus homo (scilicet Iesus Christus, secundus Adam) iustitia sua salvavit hereditatem suam. Ille; traiciendo carnis immunitatem, quod non poterat impius diabolus: ille donando spiritus gratiam, quod non poterat Abel iustus. Epist. 89. ad Hilar. & alibi. Post resurrectionem facto universo completoq; iudicio, suos fines habebunt civitates duae, una Christi, altera diaboli: una bonorum, altera malorum: utraq; tamen Angelorum & hominum. Istis voluntas, illis facultas non poterit ulla esse peccandi, vel ulla conditio moriendi: istis in aeterna vita verè feliciterq; viventibus, illis infelicitè in aeterna morte sine moriendi potestate durantibus, quoniam utriq; sine fine. Sed in beatitudine, isti, alius alio præstabilius, in miseria verò, illi, alius alio tolerabilius permanebunt. In Enchir. ad Laur. cap. III.

Obiectio.

Beneficium Christi non est minus Adami maleficio: ergo Christus mortuus est efficaciter pro singulis, & per consequens non pro solis electis.

Responsio.

Antecedens propositio, non est simpliciter vera.

vera. Concedo beneficium Christi non esse minus, quoad pondus, sed quoad numerum. Non est minus quoad pondus, nam maior est potentia, multa peccata, imò innumera, iustificatione delere, quàm fuerit, vnum peccatum in omnes propagare, vt elegantissimè Paulus, Rom. 5. 16. Sententia Apostoli est, in eo sitam esse hanc Christi excellentiam quàm Adamum superavit, quòd non tantum vnum delictum ab Adamo introductum aboleverit, verum etiam alia infinita sustulerit. Rectè ergo Augustinus: *Sed non sicut delictum, ita & donatio. Si enim ob vnius delictum multi mortui sunt, multò magis gratiæ vnius hominis Iesu Christi in multos abundabit, vt intelligatur non in magis multos, cum iniqui magis multi sint, qui damnabuntur, sed magis abundabit: quòd in ijs, qui per Christum redimuntur, temporaliter valet forma mortis ex Adam, in eternum autem valebit vite forma per Christum. Quamvis ergo, inquit, Adam futuri forma sit à contrario, plus tamen præstat Christus regeneratis, quàm eis nocuerat ille generatis: & non sicut per vnum peccantē, ita est & donum. Nam iudicium quidem ex vno in cōdemnationem, gratia autem ex multis delictis in iustificationem. Non solum in hoc, inquit, non equalis est forma, quia ille temporaliter nocuit*
is,

iis, quos in eternum Christus redemit: verum
 etiam quia illius uno delicto posteri nisi a Chri-
 sto redimantur, traduntur in condemnationem.
 Christi autem redemptio etiam multa delicta
 dissolvit, quae illi uni, abundantia praevaricati-
 cis iniquitatis adiecit, unde iam superius dispu-
 tavimus. Contra haec Apostoli verba sanumq;
 intellectum nemini acquiescas. si vis Christo &
 in Christo vivere. Epist. 89. ad Hilar. Benefici-
 um Christi est minus, quoad numerum: nam
 non est tam amplum Christi donum, quam A-
 dae perniciēs: si ita esset, omnes essent vasa mise-
 ricordiae, quod est falsissimum. Augustinus ita
 scribit ad vitalem Carthaginensem. Nihil sic a-
 git hic princeps, quam ut non credatur in Deum,
 nec ad Mediatorem, à quo solvuntur opera eius,
 credendo veniaur. Sed ipse Mediator intrat in
 domum fortis, id est, in hoc saeculum mortalium
 sub potestate Diaboli, quantum ad ipsum perti-
 net, constitutum: de ipso quippe scriptum est, quod
 potestatem habeat mortis: Intrat in domum for-
 tis, id est, in suo dominatu habentis genus huma-
 num, & prius alligat eum, id est, eius coercet &
 cohibet potestatem, potestatis suae fortioribus
 vinculis, & sic eripit vasa eius, quaecunque prae-
 destinavit eripere, arbitrium eorum ab eius po-
 testate liberans, ut illo non impediēte credant
 in

in istum libera voluntate. Proinde hoc opus est gratiæ, non nature: opus est inquam, gratiæ, quæ nobis attulit secundus Adam, non nature, quam totam perdidit in semetipso primus Adam. Opus est gratiæ tollentis peccatum, & vivificantis mortuum peccatorem, non opus legis ostendæntis peccatum, nec à peccato vivificantis. Epist. 107.

Obiectio.

Deus vult omnes salvos fieri. 1. Tim. 2. Ergo Christus mortuus est efficaciter pro singulis, & per consequens non pro solis electis.

Responsio.

Pauli verba 1. Tim. 2. non sunt intelligenda de singulis, sed de iis tantum, qui vasa misericordiæ appellantur: Sensus Apostoli est, Deum vellex omni hominum genere aliquos salvos fieri: nam Iudæi, qui erant gens superba, Dei gratiam sibi solis volebant applicare, gentibus penitus exclusis. Augustinus hæc Pauli verba (*Deus vult omnes salvos fieri*) disertissime explicat. *Quum audimus & in sacris literis legimus, quod velit omnes homines salvos fieri: quamvis certum sit nobis non omnes homines salvos fieri, non tamen id debemus omnipotentissimi Dei voluntati aliquid derogare, sed ita intelligere, quod scriptum est, Qui vult omnes homines salvos fieri: tanquam diceretur, nullum hominem fieri*

fieri saluum, nisi quem saluum fieri ipse val-
 erit: non, quod nullus sit hominum, nisi quem
 saluum fieri velit, sed quod nullus fiat, nisi quem
 velit, & ideo sit rogandus ut velit, quia necesse
 est fieri si voluerit. Et paulò post. Aut certè
 sic dictum est: Qui omnes homines vult sal-
 vos fieri, non quod nullus hominum esset quem
 saluum fieri nollet, qui virtutes miraculorum
 facere noluit apud eos, quos dicit acturos fuisse
 penitentiam, si fecisset: sed ut omnes homines
 omne genus humanum intelligamus per quas-
 cunq; differentias distributum, reges, privatos,
 nobiles, ignobiles, sublimes, humiles, doctos, in-
 doctos, &c. in linguis omnibus, in moribus om-
 nibus, in artibus omnibus, in professionibus
 omnibus, in voluntatum & conscientiarum va-
 rietate innumerabili constitutos, & si quid ali-
 ud differentiarum est in hominibus, &c. In En-
 chir. ad Laur. cap. 103. Et alibi: Et quod scriptum
 est, quod vult omnes homines salvos fieri, nec ta-
 men omnes salvi fiunt, multis quidem modis in-
 telligi potest, ex quibus in alijs opusculis nostris
 aliquos commemoravimus: sed hic unum dicā:
 ita dictum est, Omnes homines vult salvos fie-
 ri, ut intelligantur omnes predestinati, qui à
 omne genus hominum in eis est, &c. de Corrupt.
 & Grat. cap. 14. Idem sentiunt Beda, Lyra, Lom-
 bardus,

bardus, Anselmus. Et alibi Augustinus: *Quos et vocavit, nos* (inquit, scilicet Paulus) *non solum ex Iudeis, sed etiam ex gentibus*, Rom. 9. 24. *id est, vasa misericordie, que preparavit in gloriam. Non enim omnes Iudeos, sed ex Iudeis: nec omnes omnino homines gentium, sed ex gentibus.* Ad Simplicianum Episcopum Mediol. lib. 1. quæst. 2.

Replicatio.

At Deus vult omnes, id est, singulos salvos fieri, si ipsi velint: & Deus miseretur, si homo vult.

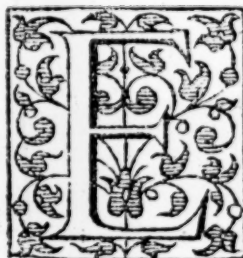
Responsio.

Est hoc commentum Pelagianorum: potius dicendum cum Paulo: *Non est volentis, neque currentis, sed miserentis dei* Rom. 9. 16. & cum Augustino: *Si Deus miseretur, homo vult.* Ad Simplicianum lib. 1. quæst. 2. *Non est in manu nostra recipere oblatam gratiam: illud totum immense erga nos Dei bonitati est acceptum ferendum.* 2. Cor. 3. 5. Phil. 2. 13. Math. 11. 27. Ioh. 6. 44. August. de bono persever. cap. 18. 19. 20. 22. 23. & Epist. 89. ad Hilar. & epist. 107. ad vitalem Carthaginensem.

Vnica oblatione consecravit in perpetuum eos, qui sanctificantur. Heb. 10. 14.

Pio lectori.

Gerunt mecum sæpè & seriò pij aliquot, vt argumenta quedam è sacris scripturis colligerem, quibus multorum animi, peccatorum uorum magnitudine & sensu penè oppressi, dei gratia sanari possint. Celsi eorum precibus, & tabulam hanc consolationis plenissimam, exulceratis mentibus libentissimè porrigo, & à dei maiestate suppliciter peto, vt è periculoso desperationis mari tutò possint enatare.

Questio.

Quid est desperatio?

Responsio.

Desperatio est, qua quis diffidit penitus de bonitate dei, æstimans suam malitiam diuinæ bonitatis magnitudinem excedere: sicut Cain qui dixit, *maior est iniquitas mea, quam ut veniam merear.* Lomb. Sent. lib. 2. dist. 43. litera. A.

Propositio.

Qui Dei maiestatem gravissimè offenderunt,
non debent de misericordia dei desperare.

Rationes.

Prima ratio, est vox dei patris. *Dic eis, vivo ego, dicit dominus: nolo mortem impij, sed ut convertatur à via sua.* Ezech. 3. Argumentum est huiusmodi. Deus iurat se velle ignoscere peccatori poenitenti, ergo ignoscet. Antecedens patet: Argumentum sequitur. nam deus fidem est servaturus. *Non est Deus homo ut mentiat: ipse dixit (iuravit) & non faciet?* ut est in Balaami parabola ad Balacum regem Moabitarum. Num. 23. Scitè August. *Attendat (qui lapsus est) vulneris magnitudinem, sed non desperet medici maiestatem. Peccatum cum desperatione, certa mors: nemo ergo dicat: si iam aliquid mali feci, iam damnāus sum: deus talibus malis non ignoscet: cur non addo peccata peccatis?* August. in psal. 51 *Nihil ita offendit deum, quam desperatione meliorum, haerere peioribus.* Hieron. epist. lib. 2. epist. 10. *Qui desperatione peccans, deum non bonum existimant, solentes in hoc turbulentissimo iniquitatum mari. portum divinae indulgentiae. Ipsa desperatione, addunt peccata peccatis.* Lomb. Sent. lib. 2. dist. 43. littera. A. Ergò,

gò, nisi ostio divinæ misericordiæ pessulum obdere, & gravissima, sed iustissima dei iudicia, tibi velis accersere, in suavissima dei voce, si non voce, iuramento, acquiescito.

Secunda ratio ducitur à primario officio incarnationis Christi. *Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus Iesus venit in mundum ut peccatores salvaret.* Sic Paulus I. Tim. I. *Ipse (id est Iesus) servabit populum suum à peccatis eorum.* Sic Angelus, Math. I. Huc accedit quod Christus qui natus est pro peccatoribus, natus est ex peccatoribus, scilicet Thamar, Bathsebea, Rahab, ut patet in Christi genealogia: ergò, nemo desperet ob peccata sua, etsi numero stellas cœli, pondere arenam maris longissimè superent. Pœnitentiam agat, & deus obviis vlnis eum amplexabitur.

Tertia ratio, est vox Iesu Christi: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis* (scilicet immensa peccatorum vestrorum mole,) *Ego reficiam vos.* Math. II. Si te peccatorem agnoscis, peccatores ad se vocat Christus, venite ad me: ergò, adito Christum medicum. Si infinitis peccatis te onustum clamas, ad te suavissima vox servatoris dirigitur, ego reficiam vos: ergò, de remissione peccatorum nolito dubitare. Iesus Christus non potest te fallere: nam est ipsa veritas.

tas. Præterea, Christo nihil est mitius: nam discipulos qui turpi fuga ipsum deseruerant, nominat fratres suos. Mat. 28. & Evangelista, de Christo ita scribit: *Arundinem quassatam non confringet, & linum fumigans non extinguet.* Mat. 12. Hæc Christi sententia, *Venite ad me omnes, &c.* est dulcior melle, & stillatione favorum: debet nobis occurrere, quoties Satan in animos nostros, desperationis faces cupit injicere.

Quarta ratio, est Apostoli Pauli: *Vbi abundavit peccatum, superabundavit gratia.* Rom. 5. ergò, gratia à peccato superari nequit in iis qui confugiunt ad gratiam. Cogitatione huius superabundantis gratiæ, exulceratæ mentes debent se consolari. Sic David, *Misericors & gratiofus Iehova: longanimis, & multus benignitate: non secundum peccata nostra facit nobis, neque secundum iniquitates nostras refert nobis: sed quàm alti sunt celi suprà terram, prævalet benignitas eius erga timentes eum: quàm longè abest oriens ab occidente, longè amouet à nobis defectiones nostras: ut misereretur pater filiorum, misereretur Iehova timentium ipsum: nam ipse novit figmentum nostrum, memor pulverem nos esse.* Plal. 103. Sic Paulus: *Superabundavit gratia domini nostri, &c.* Primus sum ego (peccatorum) &c. verum idèò misertus est mei,
ut

*ut in me primo ostenderet Iesus Christus omnē
elementiam.* I. Tim. I. Sic Augustinus: *Multi &
magni sunt languores mei: multi sunt & mag-
ni, sed maior & amplior est medicina tua.* Au-
gust. Confess. lib. 10. cap. 43. Sic Anselmus: *Mag-
na est mea iniūstitia: multò verò maior est re-
demptoris mei iūstitia. Quantò superior est deus
homine, tantò mea malitia est inferior bonitate
eius. Quidenim delinquere posset homo, quod non
dei filius redimeret, factus homo?* Anselmus in
suis meditationibus. Gratia Dei diluvium pec-
cati non modo superat, sed etiam absorbet: er-
gò, de misericordia dei, nolito desperare.

Quinta ratio, est eiusdem Apostoli: *Quis in-
tentabit crimina (etiam iuste) adver sus electos
Dei? Deus est qui iustificat, quis est qui condem-
net? Christus est qui mortuus est.* Rom 8. Quasi
diceret Paulus: nullius accusatio, piis deiectis no-
cere potest: ne diaboli quidem, nec legis: nam
deus eos iustificat, id est, peccatis condonatis, ab-
solvit à condemnatione. Quid faciet, quæso, ac-
cusator, si deus iudex absolvat, nisi fingere veli-
mus aliquem esse deo maiorem. Præterea, si quis
audeat accusare, non est timenda condemnatio:
nam, per Iesum Christum, satisfactum est legi-
bus, & pœna per soluta.

Sexta ratio est Apostoli Iohannis: *Sanguis*

*Iesu Christi, purgat nos ab omni peccato. i. Ioh. 1. scilicet si poenitentiam egerimus. Divus Iohannes, dicit, ab omni peccato, quasi diceret, nullo peccato excepto. Sacrificium erat institutum in lege propter iurios & peccatis voluntarijs. Lev. 6. Si sub Mose tanta gratia, sub Christo, multo maior. Qui aliter sentiunt, manus dei, tempore gratiae, ligant. Apostolus scribit, Christum semel in consummatione seculorum, per immolationem sui ipsius patefactum esse ad abolendum peccatum, id est, totam molem & massam peccati. Heb. 9. Augustinus scribit de Davide elegantissimè: David non potuit dicere, ignorant feci. non enim ignorabat quantum mali esset cōtrectatio coniugis alienae, & quantum malum esset interfectio mariti ne scientis, & nec saltem irascentis. Consequuntur ergo misericordiam domini, qui ignorantes fecerunt: & qui scientes, consequuntur non qualem libet misericordiam, sed magnam misericordiam. Et post: magis magisq; lava peccata scientis, quia abluiisti peccata ignorantis. Nec, sic desperandum de misericordia tua. August. in psal. 51. Medici non con-
sueverunt sanis & incolumi valetudine hominibus, sed his qui morbo vexantur, adhibere medicamenta. Nec qui squam avem, arboris ramo insidentem, aut per aerem volitantem, misera-*

tur,

tur, verum eam quæ ex alto nido prociat, aut curvis accipitris unguibus transfixa, tristem quendam pedibus stridorem edit. Greg. Nazianz. ad Vitalianum. Immensa dei bonitas, si conferatur cum medicorum & aliorum bonitate, æquè eam superat, ac mare guttam aquæ.

Septima ratio, est eiusdem Apostoli: *Si confiteamur peccata nostra fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra, & purget nos ab omni iniquitate.* 1. Ioh. 1. Ergò, si deum velimus nobis esse propitium, ingenuè cum tanta maiestate agendum est, & imprimis cavendum ne excusationes trivolas cum Adamo siagamus. Non debemus nobis parcere, ut deus nobis parcat, & seriò meminisse debemus, oculos dei non posse perstringi, & subterfugia nostra nihil aliud esse, quam folia ficulnea. Disertissimè ergò Augustinus: *Quum (David) dixisset, stante & arguente se propheta peccavi, statim audit à propheta, id est, à spiritu dei qui erat in propheta, dimissum est tibi peccatum tuum.* Et post: *Quis es ut te defendas? Idoneus es tu ad accusandum te. Noli dicere, aut nihil feci, aut quid magnum feci, aut fecerunt & alij. Si faciendo peccatum nihil te dicis deliquisse, nihil eris, nihil accipies. Paratus est deus dare indulgentiam, claudis contra te: Ille paratus est dare: noli opponere obicem de-*

ensionis, sed aperi sinum confessionis. Et post: Attendis contemptores ut corrigas, attendis nescientes ut doceas, attendis confitentes ut ignoscas. Et post: Cuius faciem timet, ipsius faciem invocat: ne projicias me à facie tua, & spiritum sanctum tuum ne auferas à me: est enim spiritus sanctus in confitente. August. in psal. 51. Peccati vel sola confessio hominibus sæpè salutis fuit, acerbissimi sc̃q; lachrimis graves noxas abluunt, animamq; vitio tetram ob scenamq; purgavit. Greg. Nazianz. ad Vitalianum.

Octava ratio, est regii prophetae Davidis, clamantis de profundo, id est, ut Augustinus interpretatur, sub molibus & fluctibus iniquitatum suarum, *Si iniquitates observaveris domine, domine quis sustinebit: sed apud te est propitiatio, ut timearis.* Psal. 130. Quasi diceret David: Domine, si iniquitates retinueris ut non remittas, pereundum est omnibus: sed apud te est propitiatio, qua iniquitates humiliatis & resipiscentibus remittas: & ob hanc causam, ab hominibus coleris. Argumentum est huiusmodi: Deus, debet timeri, coli: ergò, debet esse misericors. Si æternus deus esset Minos, aut Rhadamanthus aliquis, id est, iudex inexorabilis, nulla maneret pietas in mundo, nullus dei cultus. Sed ad ignoscendum est propensus: idèò misericors est quia deus est.

est. Gregorius Nazianz. scribit piissimè: *Septuagies septies deum peccatoribus noxam remittere, oracula ipsius testantur, ac spiritus sanctus docuit. Quæ urbs Nini urbe flagitiosior? Quæ manus Publicanorum manu ad rem auidior, minusq; pecunia explebilis? at hos quoque tamen Christus, cum peccata lugerent, miseratione prosequutus est.* ad Vitalianum. Elegantissimè etiam Augustinus: *Si non esset apud te propitiatio, si index solum esse velles, & misericors esse nolles, observares omnes iniquitates nostras & querereres eas, quis sustineret? Quis ante te staret, & diceret, innocens sum? Quis staret in iudicio tuo? Spes ergò una est, quoniam est apud te propitiatio.* August. in psal. 130. Si spes una filiorum dei est, quoniam apud deum est propitiatio, quid sentiendum de nostris meritis, operibus supererogationis? de quibus commentis sapè Papistæ falsè & arroganter, sed verè & verècundè nunquam possunt dicere.

Manasses rex Iuda, erat sceleribus coopertus: erat Idololatra, persecutor: sed multis ærumnis tandem fractus, oravit faciem Iehovæ dei sui, & humiliavit se: & veniam gravissimorum suorum peccatorum impetravit. 2. Chr. 33. Si deus misertus est impiissimi Manassæ, cuius iniquitates instar diluvii exundavunt, de misericordia dei

dei noli desperare. Preme vestigia Manassis penitentiam agentis: deus peccata tua, vt Manassis, in morte Iesu Christi sepeliet.

Ionæ peccatum, non erat parvum: deus illi iustissimè iratus est. Quum Ionas esset in ventre Ceti, & fluctibus maris esset obrutus, *Deum (quem sentiebat iratum) adit, & magna fide & sensu de inexhausta aei erga suos misericordia, eum precatur.* Ion. 2. Si nos cum Iona ab obsequio dei subduximus, & manum irati dei cum eo sensimus, discamus à Iona in mare proiecto, non despondere animos, sed, sacrificium precum dei maiestati humiliter offerre.

Petrus gravissimè lapsus est. Christum, cuius conciones tres annos audiverat, & miracula viderat, *ter negavit in aula Caiaphæ pontificis maximi, i. que cum iuramento & execratione sui.* Matth. 26. sed penitentiam egit, in lachrimas solutus est, & in gratiam receptus est. Ergò, aliis, etsi graviter lapsis, si resipiscant, & ad gratiam dei in Christo confugiant, peccata sua deus remittet.

Paulus, ante conversionem, erat blasphemus, persecutor, &c. *sed, magnam misericordiam est consecutus.* 1. Tim. 1. Ex lupo non tantum ovis, sed Apostolus factus est: ergò, nemo desperet ob magnitudinē & multitudinē peccatorum suorum.

David,

David, gravissimè peccavit: Petebat veniam à dei maiestate, & impetrabas. 2. Sam. u. & 12. cap. Si nos Davidem confitentem & veniam petentem imitabimur, deus finet se à nobis exorari, & facillimè ignoscat. Rectè ergo Augustinus: Multi cadere volunt cum Davide, & nolant surgere cum Davide. Non ergo cadendi exemplum propositum est, sed si cecideris, resurgendi. Attende ne cadas, non sit delectatio minorum, lapsus maiorum: sed sit casus maiorum, tremor minorum. Ad hoc propositum est, ad hoc scriptum est, ad hoc in ecclesia sæpe lectum argue cantatum: Audiant qui non ceciderunt, ne cadant: audiant qui ceciderunt, ut surgant. Et post: Iste psalmus (scilicet 51.) sicut cautos facit eos qui non ceciderunt, sic desperatos esse non vult qui ceciderunt. Qui si quis peccasti, & dubitas agere penitentiam pro peccato tuo, deferendo salutem tuam, audi Davidem gementem. Ad te Nathan propheta non est missus, ipse David ad te missus est. Audi eum clamantem, & similes clamantem, & congemisce: audi fletum, & lacrimas iunge: audi correctum, & condelectare. Si tibi non potuit intercludi peccatum, spes venia non intercludatur. Et post: Subveni gravi vulnere secundum magnam medicinam tuam. Grave est quòd habeo, sed ad omnipotentem

potentem confugio. De meo tam letali vulnere desperarem, nisi tantum medicum reperirem: miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. Et post. *Ita plenus es adipe misericordie ut ad te conuersis, non solum quibuslibet peccatoribus, sed etiam impijs non sis desperandum.* Et post. *Domine, labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam: laudem tuam, quia creatus sum: laudem tuam, quia ut confiterer, iam monitus sum: laudem tuam, quia peccans non derelictus sum.* August. in psal. 51. Ex amenissimo dei horto, & sanctissimorum virorum scriptis, plures flores facile possent colligi: sed, hoc fasciculo bonam fragrantiam emittente, contentus sum: & quia, qui in dei schola profecerunt, laborant de verborum pondere, ego, pace eorum, non laborabo de numero.

Questio.

Quid faciendum illis, qui à Satana sollicitantur, ut mortem sibi consciscant.

Responsio.

Orent assidue, *ne nos inducas in tentationē*: legant sacras literas: audiant conciones, quæ exulceratis mentibus mederi, non quæ grauiorem securim possint infligere: Infigant animis suis non fulmina legalia, sed consolationes evangelicas. Ob oculos ponant Christum, non iudicem, sed

sed Iesum, id est, servatorem suum. Consulant
 viros doctos & pios, ut Hierosolimitani Petrum,
 & reliquos Apostolos. Act. 2. Precentur domi-
 privatim, & in templo publicè. Vident solitudi-
 nem, cuius comes morositas est. De manum
 patienter ferant: deus, tempore opportuno, san-
 ciatis eorum moribus, gratia sua iore, mede-
 bitur; luctum in tripudium, sacrum eorum cō-
 vertet in latitiam: & qui seminaverunt in lachri-
 mis, metent in exultatione.

*Sacrificia Dei spiritus contritus: cor contri-
 tum & contritum deus non despicies. Psal. 51.*

*Propinquus est Ichova contritis corde, & ac-
 ritos spiritu servat. Psal. 34.*

*Spiritus domini super me, propterea quod
 unxit me, ut evangelizem pauperibus, misit me:
 ut sanem contritos corde. Christus. Luc. 4.*

FINIS.

Errata.

Pag. 12. lin. 9. lege firmam. pag. 16. lin. 19. lege
 æmulo.